

Національний інститут стратегічних досліджень
Науково – практична конференція
“Актуальні загрози енергетичній безпеці України”

**Європейські правила як інструмент
безпеки поставок газу
(SoS – Security of Supply)**

Igor Stukalenko
CGS Strategy XXI

SYNERGING ENERGIES
Centre for Global Studies / Центр Глобалістики

Київ, 18 Грудень, 2018

Фактори, які негативно впливають на безпеку поставок газу як в Україну, так і в ЄС

- ✓ **Реалізується проект NS2, та інші інфраструктурні проекти, які руйнують засади європейського газового ринку.**
- ✓ **Контрактна невизначеність щодо надання послуг з транспортування газу для ЄС за допомогою інфраструктури України. Транзитний контракт КТ з Газпромом закінчується о 10-00 1го січня 2020 року.**
- ✓ **небажання Газпрому працювати за європейськими правилами**
- ✓ **блокування транзиту газу з Центральної Азії територією РФ**

Реагування на загрози енергобезпеці - звернення і пропозиції, але відсутність рішень (Приклади)

- **пропозиція розробити План дій на випадок повної відсутності транзиту природного газу територією України до ЄС після 2019 року**
- **звернення депутатів Євро Парламенту та депутатів Верховної Ради з закликом змінити політику щодо підтримки NS2**
- **резолюції Європарламенту і Конгресу США**
- **звернення громадських організацій, зокрема CGS Strategia XXI**

Звіт Єврокомісії “Association Implementation Report on Ukraine” - 7.11.2018/ SWD(2018)462 final

- ***замість спільної реалізації цілей Угоди - одностороннє звітування!***
- ***про загрози енергобезпеці і потенційну надзвичайну ситуацію не йдеться***
- ***відсутні пропозиції з посилення координації дій***
- ***Ukraine makes important progress in its reform but more needs to be done in***

Звіт Європарламенту -DRAFT REPORT on the implementation of the EU Association Agreement with Ukraine -

- ***одностороннє звітування-*** “Praises Ukraine for good cooperation in the energy sector...”
- ***подані поправки євродепутатів, які відображають розуміння загроз енергобезпеці та інтеграцію України в газовий ринок ЄС***

(«... in particular to complete reform of the gas and electricity markets in order to be fully integrated into the EU Energy Market...»)

- ***CGS “Strategy XXI” підготував і надіслав поправки до проекту Звіту***

-12 грудня 2018 - Резолюція Європарламенту

European Parliament resolution of 12 December 2018 on the implementation of the EU Association Agreement with Ukraine (2017/2283(INI))

- вітається поступове наближення України до Енергосоюзу***
- мета реформ в Україні - повна інтеграція в енергетичний ринок ЄС***
- наголошується що всі трубопровідні проекти мають відповідати вимогам ЄС***
- підтверджується вирішальна роль України в європейській енергетичній мережі***
- містить заклик скасувати Північний Потік 2***

11 грудня – Резолюція Палати представників Конгресу США

- ***Проти завершення ПП2***
- ***містить заклик до урядів ЄС відмовитись від ПП2***
- ***Висловлюється підтримка запровадженню санкцій відносно ПП2 згідно закону про протидію супротивникам США***
- ***містить заклик скасувати Північний Потік 2***

Деякі принципи європейського ринку газу

- i. співробітництво у дусі солідарності*
- ii. сприяння безпеці постачання газу*
- iii. координація заходів у разі надзвичайної ситуації*
- iv. нові проекти – аналізуються ринковий вплив та наслідки у сфері конкуренції та безпеки постачання.*
- v. нові проекти – в разі впливу на декілька держав розглядаються органами ЄС з метою кращого врахування транскордонних наслідків.*
- vi. довгострокове планування:*
 - моделювання інтегрованої мережі*
 - Сценарії розвитку мережі.*
 - Європейський прогноз адекватності постачання.*
 - оцінка стійкості системи.*

Впровадження принципів і положень газового законодавства ЄС має потенціал для суттєвого посилення координації дій і планів України і ЄС

Газове законодавство ЄС:

- **Директива ЄП та Ради № 2009/73/ЄС від 13 липня 2009 “Про спільні правила внутрішнього ринку природного газу...”**
- **Регламент ЄС №715 /2009 “Про умови доступу до мереж транспортування природного газу....”**
- **Регламент ЄС №713/2009 “Про створення Агенства щодо співпраці між енергетичними регуляторами” (ACER)**
- **Regulation (EU) 2017/1938 of 25 October 2017 “Concerning measures to safeguard the security of gas supply**

*Угода про асоціацію Україна — ЄС (АА)
правова база для співробітництва
у сфері використання газової інфраструктури
зобов'язує /передбачає(ст.274, ст. 338):*

- *Координувати свої дії стосовно розвитку інфраструктури*
- *Співпрацювати з питань торгівлі та безпеки постачання*
- *Подальшу інтеграцію ринків*
- *Проводити консультації один з одним*
- *Кожну сторону враховувати енергетичні мережі та можливості іншої сторони при розробці планів розвитку інфраструктури та інших програмних документів*
- *Співпрацювати в сфері модернізації та посилення наявної, створення нової енергетичної інфраструктури, яка становить спільний інтерес*
- *Співпрацювати при створенні ГВС на зовнішніх кордонах, розвитку прогнозів/сценаріїв на базі інформації про баланс та потоки енергії тощо*

- **Маємо домагатися розуміння, що коли в законодавстві ЄС написано «Member States» то треба читати “Member States plus Ukraine”.**
- **Інтереси України повинні враховуватися в планах ЄС з розвитку інфраструктури і адекватності поставок газу згідно УА**

А якщо надзвичайна ситуація?

Угода містить EWM (ст. 340, додаток XXVI) :

- i. порядок дій кожної із сторін***
- i. оцінка потенційних ризиків на ранньому етапі***
- ii. визначення координаторів***
- iii. Порядок консультацій***
- iv. Група моніторингу***
- v. Можливість запросити Третю сторону***

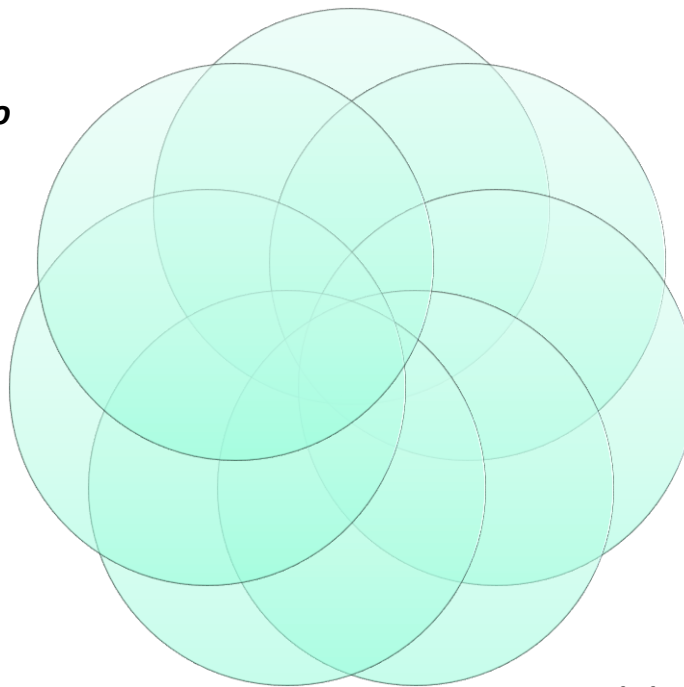
***NS 2 може спричинити надзвичайну ситуацію –
“припинення постачання газу з України в ЄС” , п.2. додаток XXVI***

Інструменти Угоди про асоціацію для посилення координації планів і дій

РА (Рада асоціації) може ухвалювати рішення про неприйнятність ПП2; Узгоджувати єдину позицію щодо РФ

Активізація ПКА, ПГС, Створюється експертно – координаційна група

РА може створювати спеціальний комітет з газу

ПП2 створює загрозу надзвичайної ситуації, Додаток XXVI(п.2) : фізичної зупинки потоків газу з України до ЄС

В разі загрози надзвичайної ситуації можливе введення в дію EWM

Ст. 340

Ініціювання консультацій для координації зусиль щодо використання і розвитку інфраструктури ст. 274, 338

Igor Stukalenko,

Centre for Global Studies

STRATEGY XXI

<https://geostrategy.org.ua/>

[*IStukalenko@gmail.com*](mailto:IStukalenko@gmail.com)